

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

મ્યુનિસિપલ બોર્ડ, મેંગલોર

વિરુદ્ધ

શ્રી મહાદેઓજી મહારાજ

૨૪ નવેમ્બર, ૧૯૬૪

[કે. સુબ્બારાવ, રઘુબર દયાલ, એન. રાજગોપાલા અચંગર, ન્યાયમૂર્તિઓ]

જાહેર જનતાને સમર્પિત માર્ગ-સમર્પણનું અનુમાન-કેવી રીતે નકકી કરવું- નગરપાલિકાને આવી સમર્પિત જમીન પર માળખા બનાવવાનો અધિકાર છે કે કેમ-.માલિક આવી જમીનના કબજાનો દાવો કરી શકે છે કે કેમ.

વાદીની જમીનમાંથી એક જાહેર રસ્તો અને તે રસ્તાની ઉત્તર અને દક્ષિણ બાજુએ બે ગટર પસાર થતી હતી. રસ્તાનો વચ્ચેનો ભાગ મેટલવાળો હતો. મેટલવાળો ભાગ અને ગટર વચ્ચેની જગ્યામાં સ્થાનિક નગરપાલિકા એક પ્રતિમા અને રમતગમત અને પુસ્તકાલય માટે બે ઓરડાઓ બનાવવા માંગતી હતી. પ્રતિવાદીએ નગરપાલિકાને ઉપરોક્ત બાંધકામો કરતા અને

કબજો પહોંચાડવામેળવવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે કાયમી મનાઈ હુકમ માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો. નગરપાલિકાએ દલીલ કરી હતી કે આ સ્થળ તે રસ્તાનો ભાગ છે જે તેની માલિકીની છે. ટ્રાયલ કોર્ટે પ્રતિવાદીના દાવાનો મંજૂર કર્યો. પ્રથમ અપીલ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે પાટરીઓ સાથેનો માર્ગ ઘણા દાયકાઓથી મ્યુનિસિપલ બોર્ડના સંચાલન હેઠળ હોવાથી પ્રતિવાદીએ તેનો હક ગુમાવી દીધો હતો, અને જ્યારે નગરપાલિકાને જમીન પર બાંધકામ કરવાનો કોઈ અધિકાર નથી, ત્યારે પ્રતિવાદીને વાંધો લેવાનો કોઈ અધિકાર નથી. ઉચ્ચ અદાલતે બીજી અપીલમાં ઠરાવ્યું હતું કે તે પ્રતિવાદીએ કાચી જમીનના પટ્ટાઓ અથવા પતરી પરનો પોતાનો હક કેવી રીતે ગુમાવ્યો તે દર્શાવવામાં આવ્યું નથી. તે તારણ પર તેણે પ્રથમ અપીલ અદાલતના હુકમને રદ કર્યો અને ટ્રાયલ કોર્ટના હુકમને પુનઃસ્થાપિત કર્યો. નગરપાલિકાએ ખાસ પરવાનગી દ્વારા સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ કરી હતી.

અપીલકર્તા મ્યુનિસિપાલિટી માટે એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે બે ગટરો વચ્ચેનો સમગ્ર માર્ગ જાહેર જનતાને સમર્પિત છે; અને રસ્તાનો માત્ર એક ભાગ ધાતુથી બાંધવામાં આવ્યો હતો તે હકીકત સમર્પણની સંપૂર્ણતામાં ઘટાડો કરશે નહીં.

ઠરાવ્યું (i) જાહેર જનતા માટે ધોરીમાર્ગના સમર્પણનું અનુમાન લોકો દ્વારા ધોરીમાર્ગના લાંબા ઉપયોગ પરથી લઈ શકાય છે. ધોરીમાર્ગની પહોળાઈ ઉપયોગની હદ પર આધારિત હતી. રસ્તાની યોગ્ય જાળવણી માટે જરૂરી

હોવાથી બાજુની જમીન સામાન્ય રીતે રસ્તામાં સામેલ કરવામાં આવે છે.

[૨૪૭ સી-ડી]

હેલ્સબરીઝ લોઝ ઓફ ઇંગ્લેન્ડ, ૩જી આવૃત્તિ. Vol.૧૯,પી. ૪૯, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

હાર્વે વિરુદ્ધ ટુરો રૂરલ ડિસ્ટ્રિક્ટ કાઉન્સિલ, (૧૯૦૩) એલ. આર. ૨ પ્રકરણ. ૬૩૮, રેક્સ વિ. રાઈટ (૧૮૩૨) ૨ બી. એન્ડ એડ, ૬૮૧:૩૭ આર. આર. ૫૨૦ અને અનુકુલ ચંદ્ર વિરુદ્ધ ઢાકા ડી. બોર્ડ એર ૧૯૨૮ કેલ. ૪૮૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

વર્તમાન કેસમાં તે વિવાદિત ન હતું કે ધાતુની

આ માર્ગ જાહેર જનતાને સમર્પિત કરવામાં આવ્યો હતો.બાજુની જમીનોનો પણ જાહેર માર્ગમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો તે અનુમાન સરળતાથી દોરવામાં આવ્યું હતું કારણ કે ઉપરોક્ત જમીન ધાતુના રસ્તા અને મ્યુનિસિપલ બોર્ડ દ્વારા માન્ય રીતે જાળવવામાં આવતી ગટર વચ્ચે હતી.

[૨૪૭ ઈ-એફ]

((૨) જ્યારે કોઈ માર્ગ ઉપરોક્ત રીતે નગરપાલિકામાં નિહિત હોય ત્યારે નગરપાલિકા જમીનની માલિકી ધરાવતી નથી.તેને જમીનની સપાટી અને નીચેની જમીન અને સપાટીની ઉપરની જગ્યાનું સંચાલન અને નિયંત્રણ કરવાનો વિશેષ અધિકાર છે, જેથી તે શેરીને શેરી તરીકે પર્યાપ્ત રીતે જાળવી

શકે.તેની શેરીની માટીમાં એક ચોક્કસ મિલકત પણ છે જે તેને માલિક તરીકે અતિક્રમણકારો સામે માલિકીની કાર્યવાહી લાવવા માટે સક્ષમ બનાવશે.જ્યાં સુધી જમીનના માલિકની વાત છે ત્યાં સુધી સ્થિતિ એ છે કે લોકોના ધોરીમાર્ગ પરથી પસાર થવાના અને ફરીથી પસાર થવાના અધિકારને આધીન જમીનનો માલિક સામાન્ય રીતે તેના પર કબજો કરે છે અને તે જાહેર જનતાના કોઈપણ સભ્ય સામે અતિક્રમણ માટે કાર્યવાહી કરી શકે છે જે તેના અધિકારો કરતાં વધુ કામ કરે છે.[૨૪૭ એફ-જી]

પાર્ટ એન્ડ મેકેન્ઝીઝ લો ઓફ ધોરીમાર્ગો, ૨૦મી આવૃત્તિ. પી.જ, અને એસ. સુંદરમ અચ્યર વિરુદ્ધ મદુરાની મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અને કાઉન્સિલમાં ભારત માટે રાજ્ય સચિવ, (૧૯૦૨) આઈ. એલ. આર. ૨૫ મેડ. ૬૩૫ નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

(૩) અપીલકર્તા નગરપાલિકાને જાહેર માર્ગ પર એવી કોઈ પ્રતિમા અથવા માળખાં મૂકવાનો કોઈ અધિકાર નહોતો કે જે તેની જાળવણી અને ઉપયોગ માટે જરૂરી ન હોય.

બીજી તરફ પ્રતિવાદી જાહેર માર્ગના કોઈપણ ભાગનો કબજો માંગી શક્યો ન હતો કારણ કે તે નગરપાલિકામાં રહેવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું.[૨૪૭ એચ-૨૪૮ બી]

દીવાની અપીલીય હકૂમત: ૧૯૬૨ની સિવિલ અપીલ નંબર ૮૪૧.

૧૯૫૨ની બીજી અપીલ નંબર ૪૪૫માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૬૦ના ચુકાદા અને હુકમનામાથી વિશેષ રજા દ્વારા અપીલ.

અપીલકર્તા માટે મોહન બિહારી લાલ.

પ્રતિવાદી વતી એસ. પી. સિંહા અને ધરમ ભૂષણ.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ સુબ્બા રાવે આપ્યો હતો.

વિશેષ રજા દ્વારા કરવામાં આવેલી આ અપીલ ધાતુથી સજ્જ જાહેર માર્ગની બાજુમાં ખાલી જમીન પર નગરપાલિકાના અધિકારનો પ્રશ્ન ઉઠાવે છે.વાદી મંગલૌર શહેરમાં પ્લોટ નંબર ૨૧૬માં અબાદી નંબર ૧૪૧૬માં પ્લોટ નંબર ૩૨૧૧નો માલિક છે.આ પ્લોટમાંથી એક જાહેર માર્ગ અને ઉપરોક્ત રસ્તાની ઉત્તર અને દક્ષિણમાં બે નાળાં નીકળે છે.આ પ્લોટમાંથી એક પાણીની પાઈપ પણ પસાર થાય છે જે પ્રતિવાદી નગરપાલિકાની છે.નાળાં અને રસ્તાની વચ્ચે એક ખાલી જગ્યા છે.મ્યુનિસિપાલિટી ખાલી જગ્યા પર એક માળખું ઊભું કરવા માંગતી હતી જેમાં તેનો ઈશદો મહાત્મા ગાંધીની પ્રતિમા સ્થાપિત કરવાનો અને પિયો અને પુસ્તકાલય માટે બંને બાજુ બે ઓરડાઓ મૂકવાનો હતો.વાદી, જે પ્લોટ નંબર ૩૨૧૧નો માલિક છે, તેણે મ્યુનિસિપલ બોર્ડ, મંગલૌરને દાવાની જગ્યા પર ઉપરોક્ત માળખાં મૂકવા પર પ્રતિબંધ મૂકવા અને વાદીને તેનો કબજો પહોંચાડવા માટે કાયમી મનાઈ હુકમ માટે.૧૯૪૮નો દાવો નંબર ૧૩૮ મુન્સિફ, દેવબંદની અદાલતમાં દાખલ કર્યો હતો., .પ્રતિવાદીએ અન્ય બાબતોની સાથે દલીલ કરી હતી કે આ સ્થળ તે

રસ્તાનો ભાગ છે જે તેમાં નિહિત છે.

મુનિસિફને જાણવા મળ્યું કે વાદી પાસે ઉપરોક્ત સ્થળનો હક છે અને તેણે કબજો તેમજ કાયમી મનાઈ હુકમ માટે દાવો કર્યો હતો. અપીલ દરમિયાન સહારનપુરના બીજા સિવિલ ન્યાયાધીશે ચુકાદો આપ્યો હતો કે રસ્તામાં તેની બંને બાજુ "પટરી" નો સમાવેશ થાય છે, અને પટરી સાથેનો ઉપરોક્ત માર્ગ ઘણા દાયકાઓથી મ્યુનિસિપલ બોર્ડના સંચાલન હેઠળ છે અને વાદીએ તેનો હક ગુમાવી દીધો છે. તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે પ્રતિવાદીને કથિત બાંધકામો કરીને જાહેર રસ્તાના ઉપયોગ પર પ્રતિબંધ મૂકવાનો કોઈ અધિકાર નથી, તેમ છતાં વાદીને પણ તેના પર વાંધો ઉઠાવવાનો કોઈ અધિકાર નથી. બીજી અપીલમાં, અલ્હાબાદની ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે વાદી પાસે પ્લોટ નંબર ૩૨૧૧નો હક છે અને મ્યુનિસિપાલિટીએ બતાવ્યું નથી કે વાદીએ કથિત પ્લોટનો ભાગ બનતી જમીનના "કાચા" પટ્ટામાં પોતાનો હક કેવી રીતે ગુમાવ્યો છે. તે તારણ પર, તેણે સહારનપુરના વિદ્વાન બીજા સિવિલ જજનો હુકમ રદ કર્યો અને ટ્રાયલ કોર્ટનો હુકમ પુનઃસ્થાપિત કર્યો. તેથી વર્તમાન અપીલ.

અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે બે ગટરો વચ્ચેનો સમગ્ર માર્ગ જાહેર જનતાને સમર્પિત હતો; અને એ હકીકત કે માર્ગનો માત્ર એક ભાગ ધાતુથી બાંધવામાં આવ્યો હતો તે સમર્પણની સંપૂર્ણતામાં ઘટાડો કરશે

નહીં.

પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે દલીલ કરી હતી કે વિવાદિત સ્થળ પ્લોટ નંબર ૩૨૧૧નો ભાગ છે, જે સ્વીકૃત રીતે વાદીનું છે અને તે સ્થાપિત કરવામાં આવ્યું નથી કે મ્યુનિસિપલ બોર્ડ આ સ્થળનું માલિક કેવી રીતે બન્યું છે.

જોકે આ સ્થળ પરથી પસાર થતો ધાતુથી બનેલો માર્ગ તેમાં નિહિત છે, તે હકીકતો વિવાદમાં નથી. પ્લોટ નંબર ૩૨૧૧માંથી પસાર થતો એક પાકા રસ્તો છે. પાકા રસ્તાની બંને બાજુ ખુદી જગ્યા છે અને ખુદી જગ્યાની બંને બાજુ ગટર છે. એ સત્ય છે કે, લોકો દાયકાઓથી આ રસ્તાનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે. મ્યુનિસિપલ બોર્ડ રસ્તા અને ગટરની જાળવણી કરી રહ્યું છે. તેથી, એવું માનવું વાજબી છે કે બે ગટરો વચ્ચેનો સમગ્ર માર્ગ જાહેર જનતાને સમર્પિત હતો. શહેરોમાં પાકા રસ્તાઓનું એક સામાન્ય લક્ષણ એ છે કે તેમની બંને બાજુ ખુદી જગ્યાઓ છોડી દેવામાં આવે છે. હકીકત એ છે કે સમગ્ર માર્ગ ધાતુયુક્ત નથી, તે સંભવતઃ સમર્પણની સંપૂર્ણતામાં ઘટાડો કરી શકતો નથી. ખાલી જગ્યાઓ પાકા રસ્તાની બંને બાજુ અને મ્યુનિસિપલ બોર્ડ દ્વારા જાળવવામાં આવતા બે ગટરો વચ્ચે હોવાની પરિસ્થિતિ એક અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ તરફ દોરી જાય છે કે ખાલી જગ્યાઓની પટ્ટીઓ જાહેર માર્ગનો ભાગ છે. હકીકત એ છે કે માર્ગનો માત્ર એક ભાગ ધાતુયુક્ત છે તે જરૂરી નથી કે માર્ગની પહોળાઈને મર્યાદિત કરે, પરંતુ તે લોકો દ્વારા માર્ગના વપરાશકર્તા અને નગરપાલિકા દ્વારા તેની જાળવણીનો પુરાવો છે. તેથી, અમે માનીએ

છીએ કે દાવો સ્થળ જાહેર માર્ગનો એક ભાગ છે.

આ તબક્કે ધોરીમાર્ગોના કાયદાના સંબંધિત પાસાને ટૂંકમાં નોંધવું જરૂરી છે. "પ્રેટ એન્ડ મેકેન્ઝીઝ લો ઓફ હાઈવેઝ" માં, ૨૦મી આવૃત્તિ, પૃ.૪, એવું જણાવવામાં આવ્યું છે:

"ધોરીમાર્ગ પર પસાર થવાના અને ફરીથી પસાર થવાના લોકોના અધિકારને આધિન, જમીનનો માલિક સામાન્ય રીતે તેનો કબજો રાખનાર રહે છે, અને જેમ કે જાહેર જનતાના કોઈપણ સભ્ય સામે અતિક્રમણ જાળવી શકે છે જે તેના અધિકારથી વધુ કાર્ય કરે છે.

હેલ્સબરીઝ લોઝ ઓફ ઈંલેન્ડમાં, ત્રીજી આવૃત્તિ, વોલ્યુમ ૧૯, પૃ.૪૯, ધારણા અને સમર્પણના પુરાવાના નિયમો આ રીતે જણાવવામાં આવ્યા છે કે "હકીકત એ છે કે લોકો દ્વારા આટલા લાંબા સમય સુધી અને એવી રીતે ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે કે જમીનનો માલિક, તે જે પણ હોય, તે જાણતો હોવો જોઈએ કે લોકો માનતા હતા કે માર્ગ સમર્પિત કરવામાં આવ્યો હતો, અને તેમને તે માન્યતાથી દૂર કરવા માટે કોઈ પગલાં લીધાં નથી, તે પુરાવા છે (પરંતુ નિર્ણાયક પુરાવા નથી) જેમાંથી અદાલત અથવા જ્યુરી માલિક દ્વારા સમર્પણનું અનુમાન લગાવી શકે છે".

વિદ્વાન લેખક નિરીક્ષણ કરવા આગળ વધે છે, પાના.૫૫

"સમર્પણનું અનુમાન ત્યારે પણ લગાવી શકાય છે જ્યારે ધોરીમાર્ગ

સત્તામંડળે પથ્થરો જમા કરી અથવા પકડ કાપીને સ્વીકૃત ધોરીમાર્ગને અડીને આવેલી જમીનની પટ્ટીનો ઉપયોગ કર્યો હોય, અથવા જમણી બાજુએ અને પરવાનગી વિના, રસ્તાની બાજુના ખાડાના સ્થળને પાઈપ દ્વારા સરભર કર્યું હોય.

હાર્વે વિરુદ્ધ ટુરો ફરલ ડિસ્ટ્રિક્ટ કાઉન્સિલ (૧ [૧૯૦૩] L. R એલ.આર. ૨ પ્ર ૬૩૮, ૬૪૩, ૬૪૩-૬૪૪), જોયસ, જસ્ટિસ, નીચેના રસપ્રદ અવલોકનો કરે છે જે વર્તમાન તપાસ સાથે સુસંગત છે "વાડ વચ્ચે ચાલતા સામાન્ય ધોરીમાર્ગના કિસ્સામાં, જો કે તે વિવિધ અને અસમાન પહોળાઈનો હોઈ શકે છે, માર્ગ અથવા માર્ગનો અધિકાર પ્રથમ દૃષ્ટિએ, અને જ્યાં સુધી તેનાથી વિપરીત પુરાવા ન હોય ત્યાં સુધી, વાડ વચ્ચેની સમગ્ર જગ્યા સુધી વિસ્તરે છે, અને લોકો તેને સમગ્ર ધોરીમાર્ગ તરીકે હકદાર છે, અને તે ભાગ સુધી મર્યાદિત નથી કે જે ગાડીઓ અને પગપાળા મુસાફરોના વધુ અનુકૂળ ઉપયોગ માટે ધાતુથી સજ્જ અથવા રાખી શકાય છે".

રસ્તાની બાજુઓ પર જમીનની ખુદ્દી પટ્ટીઓ તરફ ધ્યાન દોરતા, વિદ્વાન ન્યાયાધીશે અવલોકન કર્યું:

"..... જેમ કે લોર્ડ ટેન્ટરડેને રેક્સ વિરુદ્ધ રાઈટ (૨ [૧૮૩૨] ૩ બી. એન્ડ એડ. માં અવલોકન કર્યું હતું. ૬૮૧, ૬૮૩; ૩૭ આર. આર. ૫૨૦), 'બાજુઓ પરની જગ્યા' (જે સખત રસ્તાની છે) પણ હવા અને સૂર્યનો લાભ લેવા માટે જરૂરી છે.જો વૃક્ષો અને વાડ ને ખરેખર માર્ગ તરીકે ઉપયોગમાં

લેવાતા ભાગની નજીક લાવવામાં આવે તો તેને મજબૂત રાખી શકાતો નથી.

આ અવલોકનો સૂચવે છે કે ધોરીમાર્ગનો એક ભાગ વાસ્તવિક માર્ગ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે તે હકીકત તેમાંથી રસ્તાની બાજુઓની જગ્યાને બાકાત રાખતી નથી. સુહાવદી જસ્ટિસ, અનુકુલ ચંદ્ર વિરુદ્ધ ઢાકા ડી. ટી. બોર્ડ (૧ એ. આઈ. આર. ૧૯૨૮ કેલ ૪૮૫, ૪૮૬, ૪૮૭) એ આ વિષય પરના સંબંધિત અંગ્રેજી નિર્ણયોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અંગ્રેજી દ્રષ્ટિકોણનો સારાંશ આ રીતે આપ્યો:

"ઇંગ્લેન્ડમાં ઘણા કિસ્સાઓમાં "માર્ગ" અથવા "ધોરીમાર્ગ" શબ્દને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો છે અને એવું લાગે છે કે ત્યાં જે અર્થઘટન કરવામાં આવ્યું છે તે ખરેખર લોકો દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા ભાગ સુધી મર્યાદિત નથી પરંતુ તે બાજુની જમીનને પણ વિસ્તરે છે".

વિદ્વાન ન્યાયાધીશે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૧૪૬-એમાં "જાહેર શેરી અથવા માર્ગ" શબ્દોના નિર્માણ માટે અંગ્રેજી દ્રષ્ટિકોણ લાગુ કર્યો અને કહ્યું:

"મારો અભિપ્રાય છે કે તે લેખમાં "માર્ગ" માં તે ભાગનો સમાવેશ થાય છે જેનો ઉપયોગ માર્ગ તરીકે થાય છે અને રસ્તાના હેતુઓ માટે રસ્તાના ભાગ તરીકે બંને બાજુએ રાખવામાં આવેલી જમીનનો પણ સમાવેશ થાય છે.

તેવી જ રીતે, આગ્રા મ્યુનિસિપલ બોર્ડ વિરુદ્ધ સુદર્શન દાસ શાસ્ત્રી (૨

[૧૯૧૫] આઈએલઆર ૩૭ ઓલ ૯, II.) માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે "રોડ" ની વ્યાખ્યા આપી હતી જેથી બાજુની જમીનનો સમાવેશ કરી શકાય.તેમાં એવું જોવા મળ્યું હતું:

“..... અમારા મતે તમામ જમીન, પછી ભલે તે ધાતુયુક્ત હોય કે ન હોય, જેના પર જનતાને માર્ગનો અધિકાર હતો, તે ધાતુયુક્ત ભાગ જેટલો જ જાહેર માર્ગ છે.અદાલતે એવું તારણ કાઢવાનો હક ધરાવશે કે જે જમીન પર લોકો પ્રાચીન સમયથી મુસાફરી કરવા માટે ટેવાયેલા હતા તે જાહેર શેરી અથવા માર્ગ હતો, અને માત્ર હકીકત એ છે કે તેનો એક વિશેષ ભાગ ટ્રાફિકની વધુ સુવિધા માટે બનાવવામાં આવ્યો હતો, તે દરેક બાજુના ધાતુ વિનાના ભાગને જાહેર માર્ગ અથવા શેરીથી ઓછો નહીં બનાવે.

યુ. પી. મ્યુનિસિપાલિટીઝ એક્ટ, ૧૯૧૬ (યુ. પી. એક્ટ ૧૯૧૬ નો ૧૧) ની કલમ ૧૧૬ (જી) હેઠળ, "તમામ જાહેર શેરીઓ અને ફૂટપાથ, પથ્થરો અને તેની અન્ય સામગ્રી, અને તમામ વૃક્ષો, બાંધકામો, સામગ્રીના સાધનો અને આવી શેરીઓ પર અસ્તિત્વમાં છે અથવા તેને લગતી વસ્તુઓ મ્યુનિસિપલ બોર્ડની માલિકીની છે અને તેમાં કોઈ શંકા નથી.એસ. સુંદરમ અચ્ચર વિરુદ્ધ મદુરાની મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલ અને સેક્રેટરી ઓફ સ્ટેટ ફોર ઈન્ડિયા ઇન કાઉન્સિલ (૩ [૧૯૦૨] આઈએલઆર) માં મદ્રાસ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે મદ્રાસ ડિસ્ટ્રિક્ટ મ્યુનિસિપાલિટીઝ એક્ટ, ૧૮૮૪ હેઠળ આવા નિહિતતાના અવકાશ સાથે વ્યવહાર કર્યો હતો.તેમાંની મુખ્ય નોંધ

નિર્ણયનો સારાંશ બહાર લાવે છે, અને તે વાંચે છે

"જ્યારે કોઈ શેરી મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલમાં નિહિત હોય, ત્યારે આવી માલિકી મ્યુનિસિપલ ઓથોરિટીને તે સ્થળ અથવા માટીના માલિકના અધિકારો ટ્રાન્સફર કરતી નથી કે જેના પર શેરી અસ્તિત્વમાં છે.તે પૃથ્વીના કેન્દ્રમાંથી માટીની માલિકી ધરાવતું નથી, પરંતુ તેને જમીનની સપાટી અને નીચેની જમીન અને સપાટીની ઉપરની જગ્યાનું સંચાલન અને નિયંત્રણ કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર છે, જેથી તે શેરીને શેરી તરીકે પર્યાપ્ત રીતે જાળવવા માટે સક્ષમ બને.તેની શેરીની જમીનમાં એક ચોક્કસ મિલકત પણ છે જે તેને માલિક તરીકે અતિક્રમણકારો સામે માલિકીની કાર્યવાહી લાવવા માટે સક્ષમ બનાવશે.

આ વિષય પરના કાયદાને ટૂંકમાં આ રીતે વર્ણવી શકાય:

જાહેર જનતા માટે ધોરીમાર્ગના સમર્પણનું અનુમાન લોકો દ્વારા ધોરીમાર્ગના લાંબા વપરાશકર્તા પાસેથી લઈ શકાય છે.આ રીતે સમર્પિત ધોરીમાર્ગની પહોળાઈ વપરાશકર્તાની હદ પર આધારિત છે.બાજુની જમીન સામાન્ય રીતે રસ્તામાં સામેલ કરવામાં આવે છે, કારણ કે તે રસ્તાની યોગ્ય જાળવણી માટે જરૂરી છે.લોકો દ્વારા લાંબા સમય સુધી ઉપયોગમાં લેવાતા માર્ગના કિસ્સામાં, તેના ભૌગોલિક અને કાયમી સીમાચિહ્નો અને તેની જાળવણીની રીત અને રીત સામાન્ય રીતે વપરાશકર્તાની હદ સૂચવે છે.

વર્તમાન કિસ્સામાં તે વિવાદિત નથી કે ધાતુથી બનેલો રસ્તો જનતાને

સમર્પિત કરવામાં આવ્યો હતો.આપણે અગાઉ સૂચવ્યું છે તેમ, બાજુની જમીનોનો પણ જાહેર માર્ગમાં સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે તે અનુમાન સરળતાથી દોરવામાં આવે છે કારણ કે ઉપરોક્ત જમીન મેટલ રોડ અને મ્યુનિસિપલ બોર્ડ દ્વારા માન્ય રીતે જાળવવામાં આવતી ગટર વચ્ચે છે.આવા જાહેર માર્ગ નગરપાલિકામાં નિહિત છે, પરંતુ નગરપાલિકા પાસે માટીની માલિકી નથી.તેને જમીનની સપાટીનું સંચાલન અને નિયંત્રણ કરવાનો અને "શેરીને શેરી તરીકે પર્યાપ્ત રીતે જાળવવા માટે તેને સક્ષમ બનાવવા માટે જરૂરી હોય તેટલી જમીનની નીચે અને સપાટીની ઉપરની જગ્યાનું સંચાલન કરવાનો અને તેનું નિયંત્રણ કરવાનો વિશિષ્ટ અધિકાર છે".તેની શેરીની જમીનમાં એક ચોક્કસ મિલકત પણ છે જે તેને માલિક તરીકે અતિક્રમણકારો સામે માલિકીની કાર્યવાહી લાવવા માટે સક્ષમ બનાવશે.મ્યુનિસિપાલિટી અને જાહેર જનતાના ધોરીમાર્ગ પર પસાર થવાના અને ફરીથી પસાર થવાના અધિકારોને આધિન, જમીનનો માલિક સામાન્ય રીતે તેનો કબજો ધરાવે છે અને તેથી, તે જાહેર જનતાના કોઈપણ સભ્ય સામે અતિક્રમણ માટે કાર્યવાહી કરી શકે છે જે તેના અધિકારો કરતાં વધુ કાર્ય કરે છે.

જો તે કાનૂની સ્થિતિ છે, તો તેમાંથી બે પરિણામો આવે છે, એટલે કે: (૧) નગરપાલિકા જાહેર માર્ગ પર એવી કોઈ રચનાઓ ન મૂકી શકે જે તેની જાળવણી અથવા ઉપયોગ માટે જરૂરી ન હોય, (૨) એવું ન કહી શકાય કે મહાત્મા ગાંધીની પ્રતિમા સ્થાપિત કરવા માટે અથવા પિયો અથવા

પુસ્તકાલય માટે બાંધકામો મૂકવા એ જાળવણી માટે અથવા જાહેર ધોરીમાર્ગ તરીકે રસ્તાના વપરાશકર્તા માટે જરૂરી છે.ઉપરોક્ત કૃત્યો નગરપાલિકાના અનધિકૃત કૃત્યો છે.વાદી, જે જમીનનો માલિક છે, તે ચોક્કસપણે નગરપાલિકાને તેના અધિકારો કરતાં વધુ કાર્યવાહી કરવા પર પ્રતિબંધ મૂકતો હુકમ માંગવાનો હકદાર રહેશે.પરંતુ વાદી જાહેર માર્ગના કોઈપણ ભાગનો કબજો માંગી શકતો નથી, કારણ કે તે નગરપાલિકામાં રહે છે.

પરિણામે, અમે માનીએ છીએ કે વાદી આ જાહેર માર્ગના એક ભાગ પર ઉપરોક્ત માળખાઓ મૂકવા પર નગરપાલિકાને પ્રતિબંધ મૂકતા કાયમી હુકમનામા માટેના હુકમનામા માટે હકદાર રહેશે, અને જ્યાં સુધી તેણે કબજો માટે હુકમનામું માંગ્યું હોય ત્યાં સુધી દાવો બરતરફ કરવા માટે જવાબદાર રહેશે.અમે આંશિક રીતે અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ.કારણ કે બંને પક્ષો સફળ થયા છે અને અમુક અંશે નિષ્ફળ ગયા છે, તેઓ સમગ્ર સમય દરમિયાન તેમના સંબંધિત ખર્ચો ઉઠાવશે.

આંશિક રીતે અપીલની મંજૂરી છે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની

ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.